

NĚKOLIKERÁ ZASNOUBENÍ

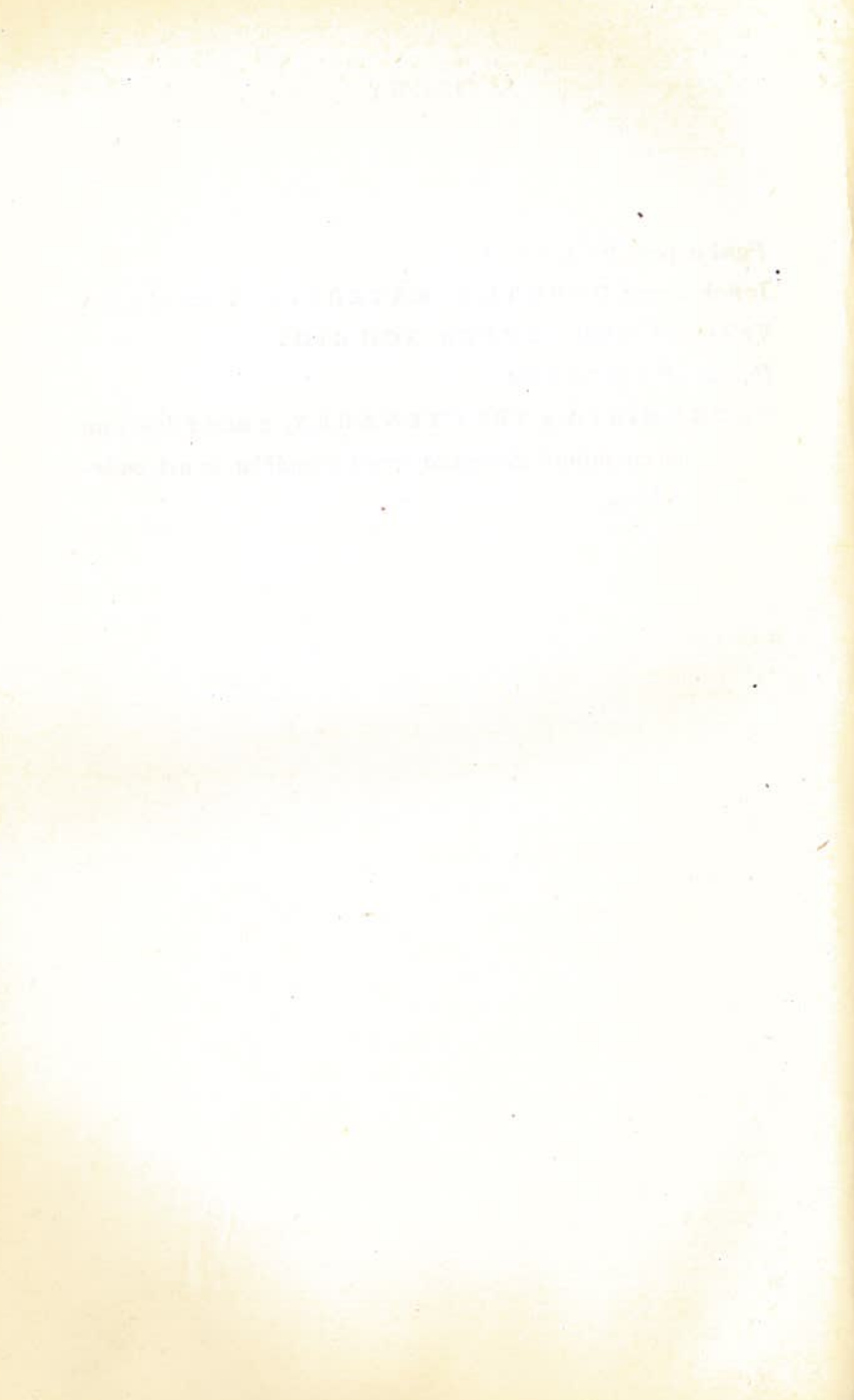
OSOBY

Paní a pán NELLINI

Jejich dcery DOROTKA, KATEŘINA A ZUZANA
Velkoobchodník SEMPER SCHMIDT

Básník PANTAREJ

PROKURISTA a TŘI ČTENÁŘKY, z nichž dvě jsou
*velmi mladá děvčátka; třetí čtenářka je asi pade-
sátiletá*

*Scéna je nevkusná. Šaty herců měly by býti staro-
dávné, leč některé jejich části jsou právě nejmo-
dernější.*

ZUZANA: Ač o ženicha jde, ne o běh, přec svým lýtkem,
Kačenko, dnes závod vyhraješ.

PANÍ NELLINI: Buď zticha! Nenadávej! Mlč!

KATEŘINA: Sem, v peleš takovou, má uvést básníka.

DOROTKA: To jest již přílišné!

PANÍ NELLINI: Vždyť tobě, panenko, je souzen obchod-
ník.

KATEŘINA: Tu sudbu zvrtnu jako vahadlo.

ZUZANA: Duchamor, scestí, zkáza, potopa, toť přibližně
je obraz rodiny.

PANÍ NELLINI: Buď, Káčo, rozumná, a kupce vezmi si,
ta ochechule se pro něho nehodí a není hezká dost pro
toho šviháka! Pan Nellini a já se, dcero, bojíme, že
i ten básník nám vrátí Dorotku.

KATEŘINA: Chci pány viděti, sem s oběma! Nač volit
naslepo.

DOROTKA: Ach, to jsou okolky!

KATEŘINA: Dejte mi ženicha!

PANÍ NELLINI: Nu, dobrá, necito, však jenom jednoho!

ZUZANA: Leč já jsem lichá.

KATEŘINA: Taj své toužení a mravněji si veď!

ZUZANA: Mé ctnosti nikdo nedosvědčí mi, leč vy se máte
přec na koho odvolat!

PANÍ NELLINI: Měj, holka, uznání, cožpak to není dost,

dva udat peníze a oba falešné? Nu, dobračky, má plavovlásko, tak! Sem usadte se — ach — přec nejdůkladněji sluší unylost!

DOROTKA: Mě štěstí s poklidem tak ukolébává jak houpačka.

PAN NELLINI *vejde*: Á, dobrý den! Jste svěží, bez pranic?

KATEŘINA: Právě se stydím, že mám před svatbou.

PAN NELLINI: Nu, to se ví! Fúj, chlupská povaha mě kazí záměry, chtěl jsem vás povzbudit. Nakašli na všechno, nu chutě, jen se vdej! Na tom přec nesejde, žes trochu kulhavá, tvé věno — mordijé — toť pěkný peníz jest! *Mluví k obecenstvu*: Já jsem se nadřel, člověče, jak kůň, prodával vepře, voňavky a půdu, podešve, papír, zlato, platidla, kornouty, uhlí, trpaslíky, vlnu, náhražky, zrůdy, holky jsem vyvážel. — Hej! plavil jsem se, jezdil, putoval od města k městu, ze země do země. Hrom do toho! to býval čertův shon. — Svět, lidičky, je hezky zařízen — toť tržnice!

ZUZANA: Jdi, nechvástej se, že jsi vydřiduch.

PAN NELLINI: Hospodařil jsem pro vás, slečinko!

PANÍ NELLINI: Ach, Františku, snad by ses nehněval, ta žába hloupoučká se trochu nezvedla, žel, je to kopyto, však, na mou duši, to lze snadno spraviti. Své knížky bláznivé hned spal! Zjednej jí společnost a kostýmek jí kup, ať pomní na svůj stav a ať jej miluje.

PAN NELLINI *k obecenstvu*: Ta rodina je pouto, člověče! Moc nerad platím jím — mé dcery zapletly se s tenory a žena s basistou, ó, to jsou vydání! Ti hýskové jsou velmi neskromní. Jen o Zuzanu nikdo nestojí, a proto jedině, že zbývá na ocet, ten spratek vyčtl mi tisdinkované o všem mlčení jako lumpáctví a sprostou zkaženost. Ó, doma, člověče, tě nikdo neuzná, však jinde říkají mi „budulínečku“ a „míšku“, „rado“, „práce hrdino“.

SEMPER SCHMIDT *vejde*: Jakkak se máte?

PAN NELLINI: Díky —

SEMPER SCHMIDT: Pospíchám.

PANTAREJ *vchází*: Smím vejít —

PANÍ NELLINI: Prosím!

PANTAREJ: Prominete snad —

DOROTKA: Ach!

PANTAREJ: — omluva —

ZUZANA: Ten vzdělanec má pleš a druhý milovník je trochu pořouchlý.

SEMPER SCHMIDT: Spanilost, duch a dobré prostředky nechť snoubí se — nu, společnosti ctná, jsem Semper Schmidt, můj velkoobchod vším je dobře zaveden, hrubého zisku mívám do roka —

PAN NELLINI: Pst! mám k vám důvěru a pro jistotu si prohlédnu účty nebo pokladnu. Nač o výděлку mluvit hlasitě, proč přiznávat zisk?

SEMPER SCHMIDT: Jste-li vy partyka, jsem zdatný obchodník a daní, pane, rovněž neplatím. Mám účty podvojně.

PANTAREJ: Leč to čpí podvodem.

ZUZANA: V té společnosti vy jste živlem očištěným.

PANÍ NELLINI: O svatbě chtěl jste říci cos — to bylo vhodnější.

SEMPER SCHMIDT: Chci do rukávu dát si ruku, matinko.

PANÍ NELLINI: O dceru žádá tě.

PAN NELLINI: Jsem naráz rozhodnut.

SEMPER SCHMIDT: Leč především zjednejme podmínky.

ZUZANA: Od oka, Schmidte, jste po čertech hoden lásky, leč příliš důvěřiv — chtějí vás napálit! Ty holky obě jsou docela bez groše! Nellini na psí jest a věno smýšlenka. — Šest párů punčoch, po třech košilích, nějaký povlak, šátek, ubrousek, toť jejich výbava.

SEMPER SCHMIDT *odchází ke stolu, kde se dá do jídla*: Ha, proklatě! ten šibal podvádí?

ZUZANA: Ach, pane, volte mne, mám pěkné úspory.

PANÍ NELLINI: Nu, Kačenko!

KATEŘINA: Ach, Sempere, jsem tvá, za nocí deštivých jsem na tě myslila.

SEMPER SCHMIDT: Až večer, slečinko, ta věc přec nespěchá.

ZUZANA: Proč u nás, básníku, se chcete oženit, snad neposedla vás též touha zbohatnout?

PANTAREJ: Již jsem tak potřeštěn, má dámo, uvažte, stár šestačtyřicet let, jsa rozpačit, blond, skromný a k tomu odrba, mám žítí na úvěr. Těm hadrům zedraným přec nikdo nevěří, a stydím-li se, koho umluvím? Das vem mou svobodu! Pro dobré bydlo sňatek podstoupím.

ZUZANA: Však Dorotka vás, mistře, bude mistrovat.

PANTAREJ: Prosím vás nastokrát, nezdávejte Dorotky.

DOROTKA: Fi, básník, matinko, je štvanec nějaký, kdepak má kučery, jak pravil inserát? Chlap je snad podvržen, já na něj nemám chuť.

ZUZANA: Je prý to světák, včera v divadle se o něm mluvilo — Pantarej svádí prý služebná děvčata.

PANTAREJ *klopí hlavu*:

PANÍ NELLINI: Nu, básník, líbí se. A vidíš, jak je znám.

DOROTKA: Snad nežárliš?

PANÍ NELLINI: Jen svatby nepropas.

PANTAREJ *oživuje*.

PAN NELLINI: Tak, pobavte se, páni, s dcerami. Vpřed, jářku, s kuráží! Těch okolků již nech. Proč, mistře, okouníš, či chceš snad závdavek?

DOROTKA: Ach, papá!

PAN NELLINI: Cos prořekl jsem nezpůsobného? Myslil jsem v penězích, na kytku nevěště. *K obecenstvu*: Proboha, básníci co mají za příjem? Chci mít jej v rodině, jen abych ukázal, že i to umění si mohu porídit.

PANTAREJ: Pohodu představ, slečno Dorotko, jak vějíř, nebesa a jarní oblohu nad vámi vzklenou.

KATEŘINA *má se k Pantareji*: Ten fajn horuje, však Schmidt si hledí jenom talířů. — Dorotka, Pantareji, je velmi hubatá.

DOROTKA: Ty!

PANÍ NELLINI: Kačko!

PAN NELLINI: Prosím vás.

SEMPER SCHMIDT *od jídla*: Jen žádnou výtržnost!

PANÍ NELLINI: O minulosti své nám rače vyprávět.

PANTAREJ: Ne —

DOROTKA: Byla pohnutá?

SEMPER SCHMIDT: Což, pane Nellini, můžete na dlaň něco vyplatit?

PAN NELLINI: V tu chvíli — zajisté — sáhnuv jen do kapsy — v těch knížkách, pane, vkladů víc než dost, by horší holka líc se provdala.

SEMPER SCHMIDT: Ta maličká mne asi miluje, nu, má-li ještě víc —

DOROTKA: Ať mi ho nesvádí.

PANÍ NELLINI: Jdi, Kačko, za Schmidtem!

KATEŘINA: Poněkud jste se, pane, odmlčel.

SEMPER SCHMIDT: Nesložil jsem si dosud proslovu.

PAN NELLINI: Jen hovořte, pokud vám zbývá čas.

SEMPER SCHMIDT: Ať vnější půvab, mravy milostné a schopnost rozmnožiti hřivnu svěřenou navzájem slívají a zřídí slušnou ctnost jen všední potřeby.

ZUZANA: Vy pak jste Semper Schmidt, leč to jsme slyšeli.

SEMPER SCHMIDT *poklekne se Zuzanou*: My milujem se, společnosti, viz! Jí ruku tiskna cosi šepotám —

KATEŘINA: Toť podvod!

PANÍ NELLINI: Vstaň!

KATEŘINA: Tys svůdník! Modrovous!

ZUZANA *vstane*: Pan Schmidt si myslí, že jsem bohatší, a proto nechce tě. Ó, Káčo, Kačenko, hle, podívej se, vida zištníka! To já mu řekla. Teď jej vyženeme.

PANÍ NELLINI: To děvče nemá za mák rozumu.

PAN NELLINI: Ničemu nevěřte, o špetku nemá víc.

SEMPER SCHMIDT *stále klečí*: Ne? Citů nejčistších to dětské žvástání mi tedy nezkalí. Kačenko, klekni si.

PANÍ NELLINI: Nu, rače pokračovat.

SEMPER SCHMIDT: Či odpor zlomit chce tu shodu vzájemnou? Mí drazí rodiče! Ach — pro pláč nemohu —

PAN NELLINI: Mám jim už požehnat?

SEMPER SCHMIDT: Ach!

PAN A PANÍ NELLINI *snoubenci vstanou*: Buďte šťastni, tak!

PANÍ NELLINI: Ty, Kačko, chytrá buď!

PAN NELLINI: Sempere, nekarbaň, víš, karty, člověče, jsou svinstvo, jestliže v ně hrát neumíš, o trzích při hře —

PANÍ NELLINI: Proč jste vy se nevyjádřil též?

PANTAREJ: Jsem zmaten drobátko.

KATEŘINA: Nu, milý Sempere, šest šatů do roka — doufám — není moc?

SEMPER SCHMIDT: Však šperky, Kačenko, ty patří k výbavě.

PANTAREJ: Syt kdybych právě byl, snad přece bych utekl.

PAN NELLINI: Též druhá dvojice se právě dohodla.

PANTAREJ: Tak, pane, přibližně —

PAN NELLINI: Pětkrát sto tisíců! Snad spokojeni jste, leč já bych rovněž rád vám viděl do karet. Rač, Schmidte, ukázat mi knihy obchodní a Pantarej nám přečte laskavě buď dopis nakladatelův neb článek o sobě, jenž vyšel v novinách.

DOROTKA: Svůj věhlas, ženichu, nám, prosím, předveďte.

PANTAREJ: Mou proslulost ať dosvědčí mi skvělá družina tří čtenářek.

PAN NELLINI: Máte je při ruce?

PANTAREJ: Ne, v patách, pane.

SEMPER SCHMIDT: Pojď, prokuristo, dál.

PROKURISTA *vejde, nesa velikou knihu, šeptá Schmid-
tovi*: Zde v domě jde to jen tak všelijak, od spižírny má klíče kuchařka, kočí je švihák. — To není jenom tak, to, pane, znamená —

PRVNÍ ČTENÁŘKA: Ne —

PANTAREJ: Prosím — Lidstvo!

ČTENÁŘKY *ucházejí*: Mistře! Proboha! Je — jeje!

PRVNÍ ČTENÁŘKA: Jen ať si nikdo nemyslí, že chodím do bytu.

DRUHÁ ČTENÁŘKA: Můj zájem na pomyslu, dámy, přestává.

SEMPER SCHMIDT: Nu, prosím, račte.

PAN NELLINI: Libo stoličku?

SEMPER SCHMIDT *k mladé čtenářce*: My se již viděli.

STARÁ ČTENÁŘKA: To asi v čítárně. Jest četba, pánové, svit, sněžné pohoří a žebřík, schodiště, toť lano a tak dál — též věnec záchranný, jenž nedá utonout a vzhůru nese nás. — Vše holá sprostota, co není ve verších! Má duše zavýskne, když mluvou vázanou do jejích křidélek jí básník zaduje. Hej, hola, motýli! Ó, něho měšičná!

PANTAREJ: Toť málo osobní.

PAN NELLINI: Kdypak vás spatřím?

PANTAREJ: Až zítra o sedmé.

SEMPER SCHMIDT: Nechte jej, kapouna, žár v jeho básních je jen slovesný.

PROKURISTA *ukazuje v knize*: Zde roční obrat — převod — úhrnem —

PANÍ NELLINI: Nu, hezké, ale vy jste, pane, neholen, to nesmíte! Chci hezkého vás mít.

PROKURISTA: Zvlášť k tobě hodím se, jsem dobrý milovník. Ach, to se shodneme.

STARÁ ČTENÁŘKA: Ó, novou skutečnost mi zobraz, básníku, ztajenou krásu, bolest, plesání. Mé duše toužící buď tvárnou obdobou!

PAN NELLINI: Již dosti, slečinko, to stačí, mistr je! Dík dámám, dcerušky, jsem o tom přesvědčen.

PANÍ NELLINI: Já zatím seznávala, milý Sempere, poměry peněžní vašeho obchodu a mohu říci, že jsem uspokojena. Pan prokurista byl mi k prospěchu, nu, starý, pozvi jej, ať přijde kdykoliv.

VŠICHNI: Vše je již skončeno, již nelze říci nic. Nakonec nám to všem moc dobře dopadlo. Kdo hloupě vedl si? Jen Zuzana, ach! zůstaň tam, nekaž nám závěru!

ZUZANA *vrací se*: Jdu rozloučit se s tebou, doupátko. Mějte se dobře, ztloustni, básníku, a najdi na to rým, jenž by se líbil všem. *Na útěku*.

VŠICHNI: Je, ježíšmaria! Proboha! svažte ji!

SEMPER SCHMIDT: Jen litá zpustlice se může odhodlat rodinný domeček páliť svíčkami.